

HYVTES 2025–2028

Muuttuneet HYVTESin luvut: I, II, III, IV, V, VII, VIII ja XI ja liite 6 sekä lisäpöytäkirja sairaalasektorin varhaiskasvatuksen opettajista ja lisäpöytäkirja talonmiesten työajasta

I luku Yleinen osa

- - -

4 § Paikallinen sopiminen

1 mom.

Tätä sopimusta ei sovelleta siltä osin, kuin sen määräyksistä on poikettu kunta- ja hyvinvointialan pääsopimuksen 12 §:ssä tarkoitetulla paikallisella sopimuksella. Paikallisella sopimuksella ei kuitenkaan saa sopia tämän sopimuksen mukaan vähintään maksettavaa pienemmästä peruspalkasta eikä poiketa tämän sopimuksen säännöllisen työajan keskimääräistä pituutta, vuosiloman pituutta eikä sairauspoissaolo-, raskausvapaa- ja vanhempainvapaaetuuksia koskevista määräyksistä. Jos hyvinvointialueen/hyvinvointiyhtymän ylläpidettäväksi siirretään toisen hyvinvointialueen/hyvinvointiyhtymän, kunnan/kuntayhtymän, valtion tai yksityisen yhteisön ylläpitämä laitos tai toimintayksikkö, siirtyvän henkilöstön vuosiloman pituudesta voidaan sopia tämän sopimuksen vuosilomamääräyksistä poikkeavasti.

Soveltamisohje

Pääsopimuksen 12 §:n 1 momentin mukaan siinä olevia määräyksiä toisin sopimisesta ei noudateta, mikäli valtakunnallisessa virka- tai työehtosopimuksessa on sovittu omilla erityismääräyksillä paikallisesta sopimisesta. Tällöin sovelletaan näitä valtakunnallisen virka- ja työehtosopimuksen erityismääräyksiä. Tällaisia erityismääräyksiä on mm. tämän sopimuksen työaikaluvun 3 §:ssä (työaikajärjestelyt). Näissäkin tapauksissa sovelletaan pääsopimuksen 12

§:n 2–4 momentin määräyksiä, jollei esimerkiksi työaikaluvun 3 §:ssä ole erikseen toisin määrätty.

Edellä esitetystä poiketen voidaan kuitenkin paikallisella virka- ja työehtosopimuksella sopia työajaksi työaikana ruokailu ja työaikaluvun mukainen koulutukseen osallistuminen. Paikallisella virka- ja työehtosopimuksella voidaan sopia toisin myös työntekijän/viranhaltijan eduksi työaikaluvun 4 § 2 momentin 5. kohdasta (lääkärin läheteellä määräämät tutkimukset).

~~Ks. virka- ja työehtosopimus kunnallisen pääsopimuksen jatkamisesta ja eräitä muita määräyksiä (27.5.2020).~~

Ks. kunta- ja hyvinvointialan pääsopimus ja virka- ja työehtosopimus eräistä pääsopimukseen liitännäisistä asioista (8.6.2022).

- - -

II luku Palkkaus

- - -

3 § Vähimmäispalkka

1 mom.

Täysin työkykyisen 17 vuotta täyttäneen täyttä työaikaa tekevän säännöllisen työajan vähimmäispalkka kuukaudessa luontoisetuineen on ~~1.3.2023 lukien 1 708,41 euroa, 1.6.2023 lukien 1 746,00 euroa ja~~ 1.6.2024 lukien 1 785,63 euroa, **1.10.2025 lukien 1 838,63 euroa ja 1.8.2026 lukien 1 880,37 euroa.**

Määräystä sovelletaan harjoittelijaan tai tähän rinnastettavassa asemassa olevaan vasta palvelussuhteen kestänyt asianomaiseen hyvinvointialueeseen/hyvinvointiyhtymään kolme kuukautta.

- - -

11 § Henkilökohtainen lisä

- - -

Pöytäkirjamerkintä

HYVTESissä vuosittainen tarkastus tehdään ensimmäisen kerran 31.12.2023 mennessä, ellei vuosittaista tarkistusta ole jo tehty vuonna 2023 KVTESia sovellettaessa.

- - -

III luku Työaika

- - -

4 § Työaika

- - -

2 mom. Eräitä erityistilanteita

1 Lepoajat

Päivittäisiä lepoaikoja ei lueta työaikaan, jos viranhaltija/työntekijä saa näinä aikoina esteettömästi poistua työpaikalta.

2 Matka-aika

Matkustamiseen käytettyä aikaa ei lueta työaikaan, ellei sitä samalla ole pidettävä työsuorituksena. Kuitenkin kulkeminen tai kuljetus toimivaltaisen viranomaisen tai esihenkilön määräämästä lähtöpaikasta virka- tai työtehtävän suorituspaikkaan ja sieltä lähtöpaikkaan palaaminen luetaan työaikaan.

Työnantajan velvollisuuteen ehkäistä työajan ulkopuolella tapahtuvaan matkustamiseen liittyvää liiallista rasitusta sovelletaan mitä työturvallisuuslain (738/2002) 10, 13 ja 25 §:ssä säädetään (viittausmääräys).

Soveltamisohje

Virkamatkaan käytetystä ajasta luetaan työajaksi vain virkatehtävien/ työtehtävien suorittamiseen kulunut aika. Mikäli viranhaltija/työntekijä on käyttänyt työaikaansa matkustamiseen, ei hänen työaikaansa tämän vuoksi pidennetä.

Työmatkoja asunnosta työpaikalle ja takaisin ei lueta työajaksi.

Virantoimitusmatkoilla matkustaminen työpisteestä toiseen työpäivän kuluessa luetaan työajaksi edellyttäen, että matkustetaan kustannuksiltaan edullisimmalla tavalla suorinta ja nopeinta reittiä. Virka- ja virantoimitusmatka on määritelty liitteen 6 1 §:ssä.

Esimerkiksi potilaan saattaminen luetaan työajaksi, mutta viranhaltijan/työntekijän ilman potilasta tapahtuvaa paluumatkaa ei lueta työajaksi.

Potilaiden tai huollettavien virkistysmatkojen ajaksi on laadittava työvuoroluettelo myös virkamatkan ajaksi. Matka-aikaa, jota ei ole työvuoroluettelossa määrätty työajaksi, ei lueta työajaksi lukuun ottamatta hoito-tms. tehtäviin käytettyä aikaa.

Pääsopimuksen 12 §:n mukaisella paikallisella työ- ja virkaehtosopimuksella voidaan sopia työajan ulkopuolella tapahtuvan matka-ajan korvaamisesta.

- - -

6 § Työaikamuodot

- - -

Pöytäkirjamerkintä 1.5.2025-29.2.2028 ~~1.3.2023-30.4.2025~~

Talonmiesten työaika noudattavien talonmiesten työajasta on erityismääräyksiä lisäpöytäkirjassa.

- - -

10 § Poikkeuksellinen säännöllinen työaika

Kun viranhaltijan/työntekijän säännöllinen työaika on työaikalain 39 §:n nojalla järjestetty lain 5 §:n säännöksistä poikkeavasti, noudatetaan erityislupaan sisältyviä määräyksiä tai asianomaisen virka- tai työehtosopimuksen määräyksiä tämän luvun määräysten sijasta niiltä osin kuin erityisluvassa tai asianomaisessa virka- tai työehtosopimuksessa on nimenomaisesti mainittu. Työ - ja virkaehtosopimuksen mukaisen keskimääräisen säännöllisen viikkotyöajan ylittäminen työsuojeluviranomaisen myöntämän poikkeuslupan toimeenpanemiseksi edellyttää pääsopimuksen mukaista paikallista työ- ja virkaehtosopimusta. Muilta osin noudatetaan tämän luvun määräyksiä.

- - -

IV luku Vuosiloma

- - -

4 § Työssäolon veroinen aika

- - -

~~Soveltamisohje 4 § (voimassa lomanmääräytymisvuoden 2022–2023)~~

~~Mikäli liikkeenluovutuksella 1.1.2023 kunnasta/kuntayhtymästä hyvinvointialueelle/hyvinvointiyhtymään siirtynyt viranhaltija/työntekijä on ollut kohdissa 1–9 mainituista syistä estynyt suorittamasta työtään ao. kunnan/kuntayhtymän palveluksessa ollessaan, tämä aika huomioidaan määräystä hyvinvointialueella/hyvinvointiyhtymässä sovellettaessa siten kuin viranhaltija/työntekijä olisi ollut estynyt samasta syystä suorittamasta työtään ao. hyvinvointialueen/hyvinvointiyhtymän palveluksessa.~~

Määräyksen 9 kohdassa mainitun 22 työpäivän täyttymistä arvioitaessa liikkeen luovutuksella 1.1.2023 kunnasta/kuntayhtymästä hyvinvointialueella/hyvinvointiyhtymään siirtyneen viranhaltijan/työntekijän työssäoloa ao. kunnan/kuntayhtymän palveluksessa ennen liikkeen luovutusta arvioidaan siten kuin se olisi ollut työssäoloa ao. hyvinvointialueen/hyvinvointiyhtymän palveluksessa.

- - -

5 § Vuosiloman pituus

- - -

Soveltamisohje 5 § (määräaikainen, voimassa 30.4.2025 saakka)

Kun arvioidaan vuosiloman pituuden määräytymistä liikkeenluovutuksella 1.1.2023 kunnasta/kuntayhtymästä hyvinvointialueelle/hyvinvointiyhtymään siirtyneen viranhaltijan/työntekijän osalta, palvelussuhteessa oloa ao. kunnan/kuntayhtymän palveluksessa ennen liikkeen luovutusta arvioidaan kuin viranhaltija/työntekijä olisi ollut palvelussuhteessa ao. hyvinvointialueelle/hyvinvointiyhtymään. Vuosiloman pituuden määräytymistä arvioitaessa tulee huomioida myös muut tässä pykälässä mainitut edellytykset.

Työkokemuslisään oikeuttavan palvelusajan laskenta määräytyy kuitenkin työkokemuslisän laskentaan sovellettavien määräysten mukaan.

- - -

6 § Vuosilomapäivien kuluminen vuosilomaa annettaessa

- - -

2 mom.

Soveltamisohje

Viikon keskimääräisten työpäivien laskemisesta ks. 1 momentin soveltamisohje.

6 §:n 2 momentin määräyksiä sovelletaan myös, kun säännöllistä työaikaa ei ole ollenkaan määrätty (esim. praktikkoeläinlääkäri) tai työaika vaihtelee viikoittain.

2 momentin soveltamisedellytykset ratkaistaan vuosiloman antamishetkellä. Näin ollen, jos sillä kalenteriviikolla tai siinä tasoittumisjaksossa, johon vuosiloma sisältyy tai jossa vuosiloma alkaa tai päättyy, olisi ilman vuosilomaa säännölliseen työaikaan kuuluvia työpäiviä keskimäärin vähemmän tai enemmän kuin 5 kalenteriviikossa, sovelletaan 3 momentin määräyksiä.

2 momenttia sovellettaessa lomat on yleensä syytä antaa, mikäli mahdollista, täysinä kalenteriviikkoina tai tasoittumisjaksossa pitempinä jaksoina siten, että työ- ja vapaapäivien suhteellinen osuus on sama kuin työskentelyjaksoissa. Vajailla viikoilla voidaan joutua suorittamaan myös pyöristyksiä. Lähtökohtana on se, että työaikajärjestely ei vaikuta vuosiloman pituuteen. Esimerkiksi pisin vuosiloma on aina vuosiloma-aikana yhteensä lähes 7,5 viikkoa (ei sisällä työaikaa lyhentäviä arkipyhiä).

Vuosiloma-aikaan sisällytettävät työpäivät (jotka olisivat ilman vuosilomaa työpäiviä) saadaan laskentakaavasta:

$$\frac{\text{Kalenteriviikon keskimääräiset työpäivät}}{5} \times \text{vuosilomapäivät}$$

Vuosiloma-aikaa määrättäessä on huolehdittava siitä, että vuosiloma-aikaan sisältyy oikea määrä työpäiviä (kaava) ja vuosilomapäiviä.

- - -

8 § Vuosiloman jakamisesta ja ajankohdasta sopiminen palvelussuhteen kestäessä

- - -

5 mom.

Tämän luvun 23 §:n mukaisten edellytysten täyttyessä työnantaja ja työntekijä/viranhaltija voivat sopia lomanmääräytymisvuodelta ansaitun vuosiloman 30 vuosilomapäivän ylittävien päivien osalta loman vaihtamisesta rahaksi.

- - -

23 § Vuosiloman vaihtaminen rahaksi

1 mom.

Tämän määräyksen käyttöönottoaminen edellyttää, että työnantaja ja pääsopijajärjestöt tai niiden rekisteröidyt alayhdistykset/luottamusedustaja tekevät pääsopimuksen 12 §:n mukaisen paikallisen sopimuksen tämän määräyksen soveltamisesta.

2 mom.

Työnantaja ja työntekijä/viranhaltija voivat sopia lomanmääräytymisvuodelta ansaitun vuosiloman vaihtamisesta rahaksi 30 vuosilomapäivän ylittävien päivien osalta. Sopimus tehdään kirjallisesti aikaisintaan lomanmääräytymisvuoden päättyttyä ja viimeistään vuoden kuluessa lomakauden päättymisestä.

3 mom.

Rahana maksettavat lomapäivät maksetaan 16 §:n mukaisesti. Korvauksen laskentakuukautena käytetään sitä kuukautta, jolloin sopimus lomapäivien vaihtamisesta rahaksi on tehty.

Soveltamisohje

Kun työntekijä/viranhaltija sopii loman vaihtamisesta rahaksi, sopimukseen kirjataan, minkä lomanmääräytymisvuoden vuosilomista on kysymys.

4 mom.

Korvaus maksetaan viimeistään sopimuksen allekirjoittamista seuraavan kalenterikuukauden aikana.

Pöytäkirjamerkintä

Tämä määräys on voimassa sopimuskauden 1.5.2025-29.2.2028.

V luku Virka- ja työvapaat sekä perhevapaat

1 § Oikeus sairauspoissaoloon

2 mom.

Työkyvyttömyydestä on esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus. Työkyvyttömyys voidaan osoittaa myös muulla luotettavalla tavalla enintään viisi päivää tai toimivaltaisen viranomaisen päätöksen perusteella tätä pitemmänkin työkyvyttömyyden osalta, jollei sairauspoissaolon myöntäjä katso lääkärintodistuksen esittämistä näissä tapauksissa erityisestä syystä tarpeelliseksi.

Soveltamisohje

Muu luotettava tapa voi olla esimerkiksi terveydenhoitajan, tai sairaanhoitajan tai fysioterapeutin antama todistus. Toimivaltainen viranomainen voi myös päättää, että aivan lyhyissä sairauspoissaoloissa ei tarvita edellä tarkoitettua todistusta, vaan esihenkilön antama lupa riittää. Sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan saamiseksi vakuutetun on yleensä esitettävä Kelalle asianmukainen lääkärintodistus sairaudestaan lukuun ottamatta ns. Omavastuu-aikaa.

Lääkärintodistukseen merkitty hedelmöityshoidoista aiheutuva työkyvyttömyys oikeuttaa palkalliseen sairauspoissaoloon.

- - -

7 § Raskausvapaan palkallisuus

- - -

2 mom.

Tämän määräyksen 1 momentin 2 kohdan mukaista edellytystä ei noudateta tilanteissa, joissa raskaus päättyy ennenaikaisesti 154 raskauspäivän jälkeen, mutta ennen kuin raskausvapaata on 1 momentin 2 kohdan mukaan viimeistään haettava eikä viranhaltija/työntekijä ole raskauden päättyessä vielä hakenut raskausvapaata. Palkallisuuden edellytyksenä tällöinkin on, että 1 momentin 1 kohta sekä 3–4 kohdat täyttyvät ja että viranhaltija/työntekijä hakee raskausvapaata ilman aiheetonta viivytystä raskauden päättymisen jälkeen.

2 3 mom.

Raskausvapaan palkkaan sovelletaan 2 §:n 5 momentin määräyksiä.

- - -

7a § Imetystauko

Työntekijälle/viranhaltijalle, joka imettää alle 1-vuotiasta lastaan, on annettava palkallinen yhteensä enintään 15 minuutin pituinen imetystauko työpäivän aikana. Imetystauko annetaan, mikäli se on mahdollista huomioiden työntekijän/viranhaltijan työn luonne.

Imetystauko luetaan työaikaan. Imetystauko alkaa, kun työnteko keskeytyy ja loppuu kun työnteko alkaa uudelleen. Työntekijä/viranhaltija ei saa poistua työpaikalta tauon aikana. Ollakseen oikeutettu palkalliseen imetystaukoon on työntekijän työvuoron pituuden oltava vähintään kuusi tuntia.

Imetystauon käytännön järjestämisestä lähtökohtaisesti sovitaan työntekijän ja työnantajan kesken. Imetystauko järjestetään siten, ettei tauosta aiheudu häiriötä työn kululle ja suoritettaville toiminnoille tai palveluille. Järjestely ei saa vaarantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta eikä aiheuttaa häiriötä työyhteisölle. Esihenkilöllä on em. seikat huomioiden oikeus osoittaa imetystauon ajankohta.

Soveltamisohje

Työntekijällä on oikeus imetystaukoon joko imettääkseen lastaan ja/tai pumpatakseen maitoa. Imetystaukoon katsotaan kuuluvaksi koko imetykseen tai maidon pumppaamiseen kuluva aika mukaan lukien mahdolliset siirtymät, vaatteiden vaihdot, mahdollinen peseytyminen ja muut vastaavat toimenpiteet.

Imetystaukoa ei ole välttämätöntä sopia pidettäväksi tiettynä kellonaikana, vaan voidaan menetellä esimerkiksi siten, että imetystauko pidetään tiettyjen kellonaikojen välisenä aikana silloin kun se on virka-/työtehtävien kannalta tarkoituksenmukaisinta. Esihenkilön määritessä imetystauon ajankohdan, otetaan ensisijaisesti huomioon se, että imetystauko pidetään silloin kun se on äidin ja lapsen kannalta tarpeellista.

Tauko voidaan pitää joko yhtenä tai useampana taukona työpäivän aikana. Imetystauko on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava muun tauon yhteyteen.

Imetystaukoa ei voida määrätä pidettäväksi työpäivän alussa tai lopussa.

- - -

8 § Vanhempainvapaan palkallisuus

- - -

2 mom.

Tämän määräyksen 1 momentin 2 kohdan mukaista edellytystä ei noudateta tilanteissa, joissa

raskaus päättyy ennenaikaisesti 154 raskauspäivän jälkeen, mutta ennen kuin vanhempainvapaata on 1 momentin 2 kohdan mukaan viimeistään haettava eikä viranhaltija/työntekijä ole raskauden päättyessä vielä hakenut vanhempainvapaata. Palkallisuuden edellytyksenä tällöinkin on, että 1 momentin 1 kohta sekä 3–4 kohdat täyttyvät ja että viranhaltija/työntekijä hakee vanhempainvapaata ilman aiheetonta viivytystä raskauden päättymisen jälkeen.

2 3 mom.

Vanhempainvapaan palkkaan sovelletaan 2 § 5 momentin määräyksiä.

Soveltamisohje

Työnantajan oikeudesta sairausvakuutuslain mukaiseen vanhempainrahaan on määräys 4 §:ssä.

3 4 mom.

Vanhempainvapaa on palkallinen vain siltä osin kuin työntekijä/viranhaltija pitää palkallisen vanhempainvapaan yhtäjaksoisesti.

Viranhaltijalla/työntekijällä, joka pitää 7 §:n mukaisen palkallisen raskausvapaan, on oikeus 8 §:n mukaiseen palkalliseen vanhempainvapaaseen, vain, jos hän pitää vapaan välittömästi raskausvapaan jälkeen, yhdenjaksoisena.

Muulla kuin synnyttävällä vanhemmalla on kuitenkin mahdollisuus pitää yhdenjaksoisuusvaatimuksesta poiketen palkallista vanhempainvapaata lapsen syntymän yhteydessä yhdenjaksoisesti ja loput palkallisesta vanhempainvapaasta myöhemmin yhdenjaksoisesti.

Adoptiovanhemmilla on kuitenkin mahdollisuus pitää yhdenjaksoisuusvaatimuksesta poiketen palkallista vanhempainvapaata lapsen adoption yhteydessä yhdenjaksoisesti ja loput palkallisesta vanhempainvapaasta myöhemmin yhdenjaksoisesti.

Soveltamisohje 1–**3 4 mom.**

Jos perheeseen syntyy tai adoptoidaan yksi lapsi, vanhemmat voivat pitää vanhempainvapaata samanaikaisesti yhteensä 18 arkipäivää. Jos perheeseen syntyy tai adoptoidaan samalla kerralla useampi lapsi, vanhemmat voivat olla yhtä aikaa vanhempainvapaalla sairausvakuutuslain 9

luvun 8 §:n 3 momentissa määrätyn ajan (viittausmääräys), josta palkallisen vanhempainvapaan osuus määräytyy tämän luvun 8 §:n 1 momentin mukaisesti.

Osittaisella vanhempainvapaalla (työsopimuslaki 4 luku 2 a §, viittausmääräys) olevan palvelussuhteen ehdot ja työaika määräytyvät kuten osa-aikatyötä tekevällä.

Osittaisella vanhempainvapaalla tehty osa-aikatyö katkaisee 8 §:n mukaisen palkallisen vanhempainvapaan yhdenjaksoisuuden.

- - -

9 § Tilapäinen hoitovapaa

- - -

2 mom.

Tilapäisen hoitovapaan ajalta maksetaan varsinainen palkka enintään kolmelta peräkkäiseltä kalenteripäivältä lapsen sairastumisesta lukien. Mikäli lapsi sairastuu kesken työvuoron, palkallinen aika on enintään kolme seuraavaa kalenteripäivää. Palkan maksamisen edellytyksenä on, että molemmat vanhemmat ovat ansiotyössä ~~kodin ulkopuolella~~ tai toisella vanhemmista ei muutoin tosiasiallisen esteen johdosta ole mahdollisuutta osallistua lapsen hoitoon tai kysymyksessä on yksinhuoltaja. Tosiasiallinen este on esimerkiksi sairaalahoido, asevelvollisuuden/naisten vapaaehtoisen asepalvelun suorittaminen, reservin kertausharjoituksiin osallistuminen ja toisella paikkakunnalla olo matkan tai opiskelun vuoksi.

Soveltamisohje

Lapsen sairastumispäivää seuraava päivä on ensimmäinen tässä tarkoitettu palkallinen päivä riippumatta siitä, onko lapsi sairastunut viranhaltijan/työntekijän vapaapäivänä vai kesken tämän työpäivän. Mikäli lapsi sairastuu kesken työpäivän, maksetaan lapsen sairastumispäivältä yleensä palkka työvuoron loppuun asti ja sairastumispäivää seuraava työpäivä on tässä tarkoitettu ensimmäinen palkallinen virka-/työvapaapäivä. Palkallista aikaa ovat sairastumispäivää seuraavat kolme peräkkäistä kalenteripäivää riippumatta siitä, ovatko ne työpäiviä vai eivät.

Jos viranhaltija/työntekijä ei lapsen sairastumispäivänä lainkaan saavu työhön, tämä päivä on ensimmäinen palkallinen virka-/työvapaapäivä.

Vanhemmalla tarkoitetaan myös aviopuolisoa tai avopuolisoa, joka huoltaa samassa taloudessa asuvia puolison lapsia.

Kodin ulkopuolisella työllä tarkoitetaan muualla kuin varsinaisessa asuinpaikassa suoritettavaa työtä, josta asianomainen saa pääsääntöisesti palkan. Esimerkiksi yksityisyrittäjän puoliso voi saada palkallista virka- / työvapaata, jos yrittäjän työpaikka ei ole kodissa tai sen välittömässä läheisyydessä. Tilapäistä hoitovapaata hakevan, hyvinvointialueella/hyvinvointiyhtymässä palvelussuhteessa olevan, työntekijän/viranhaltijan tekemä etätyö rinnastetaan kodin ulkopuoliseen työhön.

Jos aviopuoliso opiskelee toisella paikkakunnalla, mutta on lapsen sairastuessa kotona esimerkiksi viikonloppuna, lomalla tms. syystä, toisella puolisoilla ei ole oikeutta palkalliseen virka-/työvapaaseen. Sama koskee asevelvollista tms.

Jos muuta hoitajaa ei lapselle ole saatavana ja esimerkiksi puolisoiden työvuorot mahdollisine matka-aikoineen menevät osaksi päällekkäin, on tältä osin kysymyksessä tässä tarkoitettu palkallinen virka- / työvapaa. Samoin menetellään, jos esimerkiksi puolison työmatka tai sairaalassa hoidettavana olo estää häntä tosiasiallisesti hoitamasta lasta.

- - -

10 § Opintovapaa

1 mom.

Opintovapaalakia sovellettaessa palvelussuhde katsotaan päätoimiseksi, mikäli säännöllinen työaika on keskimäärin vähintään 19 tuntia viikossa.

1. palvelussuhde katsotaan päätoimiseksi, mikäli säännöllinen työaika on keskimäärin vähintään 19 tuntia viikossa
-
2. synnytyksestä aiheutuvan työkyvyttömyyden katsotaan alkavan synnytyksestä ja päättyvän kuuden viikon kuluttua, ellei lääkärintodistuksesta muuta ilmene.

Soveltamisohje

Opintovapaasta on säädetty opintovapaalaissa (273/1979) ja opintovapaa-asetuksessa (864/1979) (viittausmääräys).

Milloin sairaudesta, synnytyksestä tai tapaturmasta aiheutuva työntekijän työkyvyttömyys alkaa opintovapaan aikana ja jatkuu yhtäjaksoisena yli seitsemän päivää, ei tämän ajan ylittävää osaa työkyvyttömyysajasta ole luettava opintovapaa-ajaksi, jos työntekijä ilman aiheetonta viivytystä tätä pyytää. (Opintovapaalaki 10 § 3 mom. viittausmääräys).

Milloin työntekijä pyytää opintovapaan keskeyttämistä opintovapaalain 10 §:n 3 momentissa mainitusta syystä, tulee työntekijän työnantajan pyynnöstä esittää selvitys työkyvyttömyydestään. (Opintovapaa-asetus 8 § 2 mom. viittausmääräys.)

Ensimmäisenä työkyvyttömyyspäivänä pidetään synnytyspäivää ja työkyvyttömyyden katsotaan jatkuvan kuusi viikkoa synnytyksestä, ellei työkyvyttömyys lääkärintodistuksen mukaan kestä kauempaa. Kyseinen aika (viisi viikkoa tai lääkärintodistuksen mukainen tätä pidempi työkyvyttömyysaika) on raskaus- tai vanhempainvapaata, jonka ajalta oikeus palkkaan määräytyy V luvun 7 §:n ja 8 §:n mukaisesti, jos viranhaltija/työntekijä on em. vapaata hakenut.

Välittömästi sairaudesta, synnytyksestä tai tapaturmasta aiheutuvan työkyvyttömyysajan jälkeen jatkuu opintovapaan vuoksi myönnetty virka-/työvapaa.

Mitä edellä mainitaan työntekijästä, koskee myös viranhaltijaa.

2 mom.

Opintovapaalakia ei sovelleta pääsopijajärjestöjen ammattiyhdistyskoulutuksesta tehdyssä virka- ja työehtosopimuksessa tarkoitettuun koulutukseen.

3 mom.

Raskaana olevalla/synnyttäneellä viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus keskeyttää myönnetty opintovapaa enintään 105 arkipäivän ajaksi raskausvapaan ja/tai vanhempainvapaan vuoksi. Ko. vapaiden palkallisuus määräytyy V luvun 7–8 §:n mukaisesti. Välittömästi kyseisen raskaus- ja/tai vanhempainvapaan jälkeen jatkuu opintovapaan vuoksi myönnetty virka-/työvapaa mikäli kyseistä vapaata on vielä jäljellä. Viranhaltijalla/työntekijällä on hakemuksesta oikeus pitää keskeytyksen alle jäänyt opintovapaan osuus (enintään 105 arkipäivää) myöhemmin.

11 § Eräät virka- ja työvapaat

- - -

2 mom.

Työpäiväksi sattuvat 50- ja 60-vuotispäivät, oma vihkiäispäivä, parisuhteen rekisteröimispäivä, avopuolison, aviopuolison, rekisteröidyn parisuhteen osapuolen, vanhemman, lapsen, veljen ja sisaren hautajaispäivä (siunauspäivä) sekä asevelvollisuuslain mukainen kutsuntapäivä ovat palkallisia vapaapäiviä.

Soveltamisohje

Vapaapäiväksi sattuvat tai vuosiloma-aikaan ajoittuvat em. päivät eivät oikeuta saamaan vastaavaa vapaapäivää muuna ajankohtana.

Avopuolisoilla tarkoitetaan yhteistaloudessa asuvia parisuhteen osapuolia.

- - -

VII luku Luottamusmiehet edustajat

- - -

2 § Luottamusmies edustaja

1 mom.

Pääluottamusmiehellä edustajalla ja luottamusmiehellä edustajalla tarkoitetaan ao. hyvinvointialueen viranhaltijaa/työntekijää, jonka pääsopijajärjestö tai sen rekisteröity alayhdistys on nimennyt edustajakseen hoitamaan tässä luvussa tarkoitettuja tehtäviä. Mitä tässä luvussa on sanottu hyvinvointialueesta, koskee myös hyvinvointiyhtymiä.

Soveltamisohje

Luottamusedustajan entinen nimitys on luottamusmies. Luottamusedustajalla tarkoitetaan työlaainsäädännössä tarkoitettua luottamusmiestä.

- - -

3 § Luottamusmiesten edustajien asettaminen

- - -

2 mom.

Luottamusmiesten edustajien lukumäärästä, toimialueesta ja tehtäväjaosta sovitaan tarvittaessa tämän luvun 13 §:n mukaisella paikallisella sopimuksella. Lukumäärästä ja toimialueesta sovittaessa otetaan huomioon hyvinvointialueen tai muun yksikön koko, niissä harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus, sovellettavien virka- ja työehtosopimusten lukumäärä, käytössä olevat palkkausjärjestelmät ja palvelussuhdelajit, niistä aiheutuva neuvottelujen tarve sekä yhdistysten ja yhdistyksiin kuuluvien viranhaltijoiden/ työntekijöiden lukumäärä.

3 mom.

Hyvinvointialueilla/hyvinvointiyhtymissä voi olla yhteisiä pääluottamusmiehiä edustajia ja luottamusmiehiä edustajia, joiden toimintapiiri käsittää kaksi hyvinvointialuetta/hyvinvointiyhtymää tai useampia hyvinvointialueita tai hyvinvointiyhtymiä. Edellytyksenä on, että asianomaiset hyvinvointialueet ja hyvinvointiyhtymät ovat sopineet järjestelystä ja että asianomainen pääsopijajärjestö tai sen alayhdistys nimeää edellä mainitun sopimuksen mukaisesti hyvinvointialueille ja hyvinvointiyhtymille yhteisen pääluottamusmiehen edustajan ja/tai luottamusmiehen edustajan.

Hyvinvointialueella/hyvinvointiyhtymässä ja sen omistamilla yhtiöillä voi olla yhteisiä pääluottamusedustajia ja luottamusedustajia. Edellytyksenä on, että asianomainen hyvinvointialue/hyvinvointiyhtymä ja yhtiö ovat sopineet järjestelystä ja että asianomainen pääsopijajärjestö tai sen alayhdistys nimeää edellä mainitun sopimuksen mukaisesti hyvinvointialueelle/hyvinvointiyhtymään ja yhtiölle yhteisen pääluottamusedustajan ja/tai luottamusedustajan.

- - -

8 § Luottamusmiehen edustajan ajankäyttö

1 mom.

Luottamusmiehen edustajan ajankäytöstä säännöllisenä työaikana sovitaan tarvittaessa tämän luvun 13 §:n mukaisella paikallisella sopimuksella.

- - -

3 mom.

Luottamusmiehelle edustajalle annettavan vapautuksen on käytävä ilmi työvuoroluettelosta.

Henkilöstön edustajalle annetaan yhteistoimintalaissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi ajankäyttö yhteistoimintalain 20 § mukaisesti (viittausmääräys).

- - -

4 mom.

Soveltamisohje

Suositus

Sovittaessa paikallisesti pääluottamusmiesten edustajien ajankäytöstä ja luottamusmiehen edustajan työn korvaamisesta noudatetaan HYVTESin VII luvun 8 §:n määräysten lisäksi seuraavia periaatteita:

Kiinteää vapautusaikaa arvioitaessa otetaan huomioon edustettavien lukumäärän lisäksi pääluottamusmiehen edustajan vastuualueella sovellettavien virka- ja työehtosopimusten lukumäärä, hyvinvointialueen tai muun yksikön koko ja niissä harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus, edustettavien ammattiryhmien lukumäärä, käytössä olevat palkkaus- ja työaikajärjestelmät ja palvelussuhdelajit, työpisteiden lukumäärä ja sijainti, seudullinen yhteistyö sekä luottamusmiehen edustajan työolosuhteet.

Mikäli pääluottamusmiehen edustajan edustamien viranhaltijoiden/työntekijöiden lukumäärässä tai muissa ajankäyttöön vaikuttavissa tekijöissä tapahtuu olennaisia muutoksia, arvioidaan ajankäyttö jommankumman osapuolen vaatimuksesta uudelleen ottaen huomioon muuttunut tilanne.

Pääluottamusmiehelle edustajalle myönnetään lisäksi tarvittaessa tilapäistä vapautusta sellaisesta erityisestä syystä, joka vaatii merkittävästi pääluottamusmiehen edustajan ajankäyttöä ja jota ei ole jo otettu huomioon kiinteässä vapautuksessa. Tällaisia syitä voivat olla mm. palvelutuotannon merkittävään uudelleenjärjestämiseen kuten hyvinvointialueuudistukseen tai hyvinvointialueiden väliseen yhteistyöhön liittyvät valmisteluryhmät tai neuvottelut esimerkiksi palkkausjärjestelmästä.

Mikäli vapautus työtehtävistä sovitaan jaettavaksi osaksi pääluottamusmiehelle edustajalle ja osaksi muille luottamusmiehille edustajille, pitäisi yhteenlasketun kokonaisvapautuksen vastata edellä mainittua ajankäyttöä.

Paikallisesti voidaan sopia kokonaisajankäytöstä, jos pääluottamusmies edustaja tai luottamusmies edustaja hoitaa yhteistoiminta-asioita, työsuojeluasioita tai muita tavanomaisiin luottamusmies edustajatehtäviin kuulumattomia asioita.

Osa kokonaisajankäytön edellyttämästä vapautuksesta voidaan paikallisesti sopia annettavaksi viranhaltija-/työntekijäyhdistyksen muiden edustajien käytettäväksi (esimerkiksi paikallisyhdistyksen puheenjohtaja).

- - -

5 mom.

Pöytäkirjamerkintä

Jollei paikallisesti toisin sovita, pääluottamus edustajalle (tai ellei sellaista ole, vastaavassa asemassa olevalle luottamus edustajalle) annettava kiinteä vapautus on vähintään keskimäärin työpäivä viikossa 105 hänen edustamaansa viranhaltijaa/työntekijää kohden.

Tämä pöytäkirjamerkintä on voimassa tämän sopimuskauden loppuun.

Suositus

Työnantajan edustaja ja pääsopijajärjestön paikallinen edustaja yhdessä selvittävät ja varmistavat edustettavien lukumäärän.

Pääsopijajärjestö tai sen rekisteröity alayhdistys ilmoittaa työnantajalle edustettaviensa lukumäärän ajankäytöstä sopimista varten.

Epäselvissä tapauksissa järjestö antaa todistuksen työnantajan palveluksessa olevien jäsenten lukumäärästä.

- - -

9 § Luottamusmiehen edustajan palkkaus

1 mom.

Hyvinvointialue/hyvinvointiyhtymä korvaa sen ansion, jonka luottamusmies edustaja menettää toimiessaan työajalla joko paikallisissa neuvotteluissa tai muutoin työnantajan kanssa sovituissa tehtävissä tai osallistumisesta työsuojelutarkastajan työpaikalla toimittamaan tarkastukseen.

Palkka luottamusmiehen edustajatehtävien suorittamiseen käytetyltä ajalta lasketaan sen suuruiseksi, kuin minkä luottamusmies edustaja, jos hän olisi suorittanut varsinaista työtään, samana aikana olisi todennäköisesti ansainnut säännöllisenä työaikanaan, tai milloin tätä ansiota ei voida arvioida, muiden vastaavana aikana samaa tai lähinnä samaa työtä suorittaneiden viranhaltijain/työntekijäin keskimääräisen tuntiansion suuruiseksi. Kokonaan työstä vapautetun pääluottamusmiehen edustajan ansionmenetyksen korvaamisesta sovitaan edellä mainittujen periaatteiden mukaan paikallisesti. Tehtävistään kokonaan vapautetun luottamusmiehen edustajan tehtäväkohtainen palkka on kuitenkin 1.3.2023 lukien vähintään 2 102,72 euroa ja 1.6.2023 lukien vähintään 2 148,98 euroa 1.6.2024 lukien vähintään 2 197,76 euroa, 1.5.2025 lukien vähintään 2 350,00 euroa, 1.10.2025 lukien vähintään 2 408,75 euroa, 1.8.2026 lukien vähintään 2 463,43 euroa ja 1.4.2027 lukien vähintään 2 512,70 euroa kuukaudessa sekä sen lisäksi mahdollinen henkilökohtainen lisä, mahdollinen työkokemuslisä ja mahdollinen määrävuosilisä.

- - -

10 § Luottamusmiehen edustajakorvaus

1 mom.

Päuluottamusmiehelle edustajalle (tai ellei sellaista ole nimetty, vastaavassa asemassa olevalle luottamusmiehelle edustajalle) maksetaan 9 §:n mukaisen palkan lisäksi luottamusmiehen edustajatyöstä varsinaiseen palkkaan kuuluva korvaus seuraavasti:

Edustettavien lukumäärä	Korvaus €/kk 1.3.2023	Korvaus €/kk 1.10.2025
5–79	79	83
80–159	99	104
160–249	117	123
250–339	156	163
340–449	203	213
450–699	238	249
700–	273	286

Luottamusedustajakorvaukseen ei noudateta palkkausluvun 4 § 1 momentin määräyksiä osa-aikaisen palkasta. Luottamusedustajakorvaus maksetaan osa-aikatyötä tekevälle pääluottamusedustajalle täysimääräisenä edustettavien lukumäärän mukaisesti.

VIII luku Lomauttaminen, osa-aikaistaminen ja palvelussuhteen päättymisen

2 § Lomautusilmoitus

1 mom.

Työnantajan on lomauttaessaan noudatettava vähintään yhden kuukauden kolmen viikon ilmoitusaikaa.

3 § Osa-aikaistaminen ja palvelussuhteen päättyminen

- - -

Viranhaltijat

1 mom.

Soveltamisohje

Viranhaltijan oikeudesta työllistymisvapaaseen ja työnantajan ilmoitusvelvollisuudesta työvoimaviranomaiselletoimistolle on säädetty kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetussa laissa (viittausmääräys).

- - -

Työntekijät

2 mom.

- - -

Soveltamisohje

Työntekijän oikeudesta työllistymisvapaaseen ja työnantajan ilmoitusvelvollisuudesta työvoimaviranomaiselletoimistolle on säädetty työsopimuslaissa (viittausmääräys).

- - -

Luku IX Työsuojeluvaltuutetun irtisanomissuoja ja työsuojeluvaltuutetun korvaus

- - -

2 § Työsuojeluvaltuutetun korvaus

1 mom.

Varsinaiselle kuukausipalkkaiselle työsuojeluvaltuutetulle maksetaan työsuojeluvaltuutetun korvauksena 1.3.2023 alkaen 99 euroa ja 1.10.2025 alkaen 104 euroa.

Pöytäkirjamerkintä

Mikäli työsuojeluvaltuutetun edustamien työntekijöiden ja viranhaltijoiden määrä on 700 tai enemmän, edellä mainittu korvaus on kuitenkin 1.3.2023 alkaen 273 euroa ja 1.10.2025 alkaen 286 euroa. Tämä pöytäkirjamerkintä on voimassa tämän sopimuskauden loppuun.

Työsuojeluvaltuutetun korvaukseen ei noudateta palkkausluvun 4 § 1 momentin määräyksiä osa-aikaisen palkasta. Työsuojeluvaltuutetun korvaus maksetaan osa-aikatyötä tekeväälle työsuojeluvaltuutetulle täysimääräisenä edustettavien lukumäärän mukaisesti.

- - -

Liite 6 Matkakustannusten korvaukset

- - -

5 § Kilometrikorvaus virka- ja virantoimitusmatkasta

Viranhaltijan/työntekijän omalla tai hallinnassaan olevalla kulkuneuvolla tekemästä matkasta maksetaan korvausta seuraavasti:

	Korvaus	
Väline	Korottamaton	Korotettu
auto kunkin 1.1. alkavan vuoden pituisen ajanjakson	– 8 000 *) ensimmäiseltä kilometriltä 59 snt/km – seuraavilta kilometreiltä 52 snt/km *) Pöytäkirjamerkintä: Sopimuskauden 1.3.2023–30.4.2025 kilometriraja nostetaan 7 000 kilometriin.	Kilometrikorvaus maksetaan korotettuna – 10 sentillä, jos virkatehtävien suorittaminen edellyttää perävaunun kuljettamista autoon kiinnitettynä – 15 sentillä, jos virkatehtävien suorittaminen edellyttää asuntovaunun kuljettamista autoon kiinnitettynä – 4 sentillä, jos viranhaltija/työntekijä joutuu autossaan kuljettamaan koira tai suurikokoisia tai painoltaan yli 80-kiloisia koneita tai laitteita – 13 sentillä, jos virkatehtävien hoitaminen edellyttää liikkumista autolla metsäautotiellä tai muulta liikenteeltä suljetulla tierakennustyömaalla kyseisten kilometrien osalta – jos viranhaltijan/työntekijän hallinnassa olevassa kulkuneuvossa matkustaa useita samalle virka- tai virantoimitusmatkalle osallistuvia tai virka-/työtehtävänä kuljetettavia henkilöitä, maksetaan kunkin osalta lisäksi 4 senttiä kilometriltä
moottoripyörä kunkin 1.1. alkavan vuoden pituisen ajanjakson	– 5 000 ensimmäiseltä kilometriltä 45 snt/km – seuraavilta kilometreiltä 41 snt/km	– jos viranhaltijan/työntekijän hallinnassa olevassa kulkuneuvossa matkustaa useita samalle virka- tai virantoimitusmatkalle osallistuvia tai virka-/työtehtävänä kuljetettavia henkilöitä, maksetaan lisäksi 4 senttiä kilometriltä.
moottorivene		– jos viranhaltijan/työntekijän hallinnassa olevassa kulkuneuvossa matkustaa useita samalle virka- tai virantoimitusmatkalle osallistuvia tai virka-/työtehtävänä kuljetettavia henkilöitä, maksetaan lisäksi 4 senttiä kilometriltä.
– yli 50 hv	149 snt/km	
– 50 hv tai alle	103 snt/km	
moottorikelkka	142 snt/km	
mopo	24 snt/km	
mönkijä	134 snt/km	
muu kulkuneuvo	14 snt/km	
polkupyörä	84 snt/vrk	

- - -

- - -

Sairaalasektorilla työskentelevän varhaiskasvatuksen opettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan työaika koskevat erityismääräykset

- - -

2 §

Neuvotteluosapuolet pitävät tärkeänä, että erityisesti paikallista sopimusvarallisuutta jaettaessa tulee huomioida sairaalassa työskentelevien varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien erittäin laajaa osaamista ja vastuuta vaativat työtehtävät varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamisessa.

- - -

Talonmiesten työaika

Työ- ja virkaehtosopimusvaikutteinen lisäpöytäkirja,
voimassa ~~1.3.2023–30.4.2025~~ 1.5.2025-29.2.2028

- - -